

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény főbb változásai

2016. január 01. napjától a közigazgatási eljárások általános szabályainak több olyan alapeleme módosult, amely bizonyos hatósági eljárások felgyorsulásához, és az érintett kérelmezők számára az eljárások egyszerűbbé válásához vezet, legalábbis a jogalkotói szándék szerint.

A közigazgatási bürokráciacsökkentéssel összefüggő törvénymódosításokról szóló 2015. évi CLXXXVI. törvény (megjelent a Magyar Közlöny 183. számában) általános, valamennyi közigazgatási hatósági eljárásra vonatkozó, és különös, az egyes hatósági ügyfajtákra vonatkozó szabályokat tartalmaz.

A törvény a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) egyes eljárási szabályainak módosítása mellett több új közigazgatási eljárási jogintézményt is bevezetett, melyek 2016. január 01. napján léptek hatályba.

A **módosítások célja** az ügyfelek adminisztratív terheinek csökkentése, a közigazgatási hatósági eljárások egyszerűsítése és gyorsítása volt. Csökkent az engedélyhez kötött tevékenységek köre, több közigazgatási ügytípus esetén rövidültek az eljárási határidők.

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény adja az egyes hatósági eljárásokhoz a háttérszabályozást.

A **változások** a Ket. alábbi területeit érintik:

- ügyintézési határidő,
- belföldi jogsegély,
- eljárás felfüggesztése, megszüntetése,
- megjelent a sommás eljárás és a függő hatályú döntés jogintézménye,
- másodfokú eljárás.

A fenti változások részletesebben:

Ügyintézési határidő (Ket. 33. §)

Az **általános ügyintézési határidő** továbbra is 21 nap, ennél **hosszabb** határidőt 2016. január 01. napjától **kizárólag törvény** határozhat meg. Korábban kormányrendelet is előírhatott 21 napnál hosszabb eljárási határidőt.

Fontos ügyintézési időt érintő új rendelkezés az **ügyintézési idő meghosszabbítási lehetőség megszüntetése**. Korábban (2016. január 01. napja előtt) az eljáró hatóság vezetője az ügyintézési határidőt annak letelte előtt kivételesen indokolt esetben egy alkalommal, legfeljebb huszonegy nappal meghosszabbíthatta, a jövőben erre már nem lesz lehetőség.

A Ket. régi szabálya alapján a **hiánypótlás teljesítésére** az ügyfél részére megfelelő határidőt kellett biztosítani. 2016. január 01. napjától a hiánypótlásra biztosított határidő nem lehet több negyvenöt napnál.

A **szakhatóság eljárására irányadó ügyintézési határidő** továbbra is tizenöt nap, ez alól – a korábbi szabállyal ellentétben – sem törvény sem kormányrendelet nem tehet kivételt. A határidő meghosszabbítására a szakhatóság vezetőjének sincs lehetősége a jövőben.

A külön szakkérdések okán szükségessé váló szakhatósági eljárások időkerete tehát szigorodik.

Belföldi jogsegély (Ket. 26. §)

A belföldi jogsegély iránti megkeresést a jövőben is kizárólag írásbelinek minősülő elektronikus úton vagy elektronikus levél útján lehet megküldeni, ha a megkeresés – illetékességi területen kívüli eljárási cselekményre irányul, – az ügyfél jogos érdeke vagy költségtakarékosság miatt indokolt. Ezekben az esetekben a megkeresést a belföldi jogsegélynek a megkeresett szervhez történő beérkezését követő 15 napon belül kell teljesíteni.

Változás e körben, hogy adatok vagy iratok iránti jogsegélykérelem során a kapcsolattartás kizárólag írásbelinek minősülő elektronikus úton vagy elektronikus levél útján történhet. Az ilyen jellegű megkereséseket a megkeresett szervhez történő beérkezést követően – a korábbi nyolc nap helyett – öt napon belül kell teljesíteni. A határidő meghosszabbítására ebben az esetben sincs lehetősége a hatóságnak.

Az eljárás felfüggesztése (Ket. 32. §), megszüntetése (Ket. 31. §)

A felfüggesztési lehetőségek köre 2016. január 01. napjától szűkül, a felfüggesztésre ugyanis kizárólag törvényben rögzített esetekben lesz lehetőség (ezzel az ügyek aránytalan elhúzódása ritkulhat).

A hatóság az eljárást felfüggeszti (**abszolút felfüggesztési okok**), ha az ügy érdemi eldöntése olyan kérdés előzetes elbírálásától függ, amelyben

- az eljárás más szerv hatáskörébe tartozik vagy
- ugyanannak a hatóságnak az adott ügygel szorosan összefüggő más hatósági döntése nélkül megalapozottan nem dönthető el,
- ha a jogutód kiléte vitás, ennek eldöntéséig a hatóság a folyamatban levő eljárást a kérelmező ügyfél kiesése esetén felfüggeszti.

Az eljárás felfüggesztésére csak abban az esetben kerülhet sor, ha azt törvény lehetővé teszi.

Ha az ügy érdemi eldöntése olyan kérdés előzetes elbírálásától függ, amelyben az eljárás más szerv hatáskörébe tartozik, vagy ugyanannak a hatóságnak az adott ügygel szorosan összefüggő más hatósági döntése nélkül megalapozottan nem dönthető el, és törvény nem biztosít lehetőséget az eljárás felfüggesztésére, az eljárást meg kell szüntetni. Ebben az esetben az eljárás illetéke az ügyfélnek visszajár (az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 28. § (2) bekezdés b) pont).

Az alábbi relatív felfüggesztési okok (amelyek esetén a hatóság mérlegelésére volt bízva, hogy az eljárást felfüggeszti-e) **kikerültek** a Ket-ből. 2016-tól így nem függeszthető fel az eljárás

- az ügyfél kérelmére és
- hatósági közvetítő kirendelése esetén.

A Ket. csupán **egy relatív felfüggesztési okot** ismer **2016-tól**:

ha a jogutód kiléte vitás, ennek eldöntéséig a folyamatban levő eljárást a hatóság felfüggesztheti, amennyiben nem a kérelmező ügyfél kieséséről van szó (hiszen ez esetben az eljárás felfüggesztése kötelező).

Sommás eljárás (Ket. 29. § (1b)-(1c) bekezdések)

A hatósági eljárások egyszerűsítése érdekében vezette be a jogalkotó az ún. sommás eljárást. A sommás eljárás definiálásával a Ket. főszabállyá teszi a kérelemre induló eljárásokban az azonnali, de legfeljebb nyolc napon belül történő döntéshozatalt. **A kérelemre induló eljárás akkor lehet sommás, ha**

- a kérelem és mellékletei, valamint a hatóság rendelkezésére álló adatok (ide értve az olyan adatokat is, amelyek szolgáltatására a kérelmező nem kötelezhető) alapján a tényállás tisztázott,
- nincs ellenérdekű ügyfél és
- az eljárásra irányadó ügyintézési határidő nem haladja meg a két hónapot vagy a hatvan napot.

A sommás eljárásban hozott kérelemnek helyt adó eljárást lezáró döntésből mellőzhető az indokolás.

Ha a hatóság megállapítja, hogy fenti feltételek valamelyike nem áll fenn, **a sommás eljárás szabályait mellőzi.**

Ebben az esetben **8 napon belül két lehetősége** van a hatóságnak:

1. függő hatályú döntést hoz vagy
2. a Ket. 71/A. § (6) bekezdésének a) pontjában meghatározott valamely döntést hozza.

A 71/A. § (6) bekezdésének a) pontja alapján, ha nem kerül sor a függő hatályú döntés meghozatalára, a hatóság az eljárás megindításától számított nyolc napon belül, az egyes intézkedések feltételeinek fennállása esetén

- érdemben dönt,
- a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasítja,
- az eljárást megszünteti,
- az eljárást felfüggeszti vagy függőben tartja, vagy
- nemzetközi jogsegélykérelemmel külföldi hatósághoz fordul.

Így ha a döntés azonnal nem születik meg és a hatóság függő hatályú döntést sem hoz, az első három esetben az eljárás nyolc napon belül lezárul. Az utolsó két eset alkalmazására pedig – amint fentebb láttuk – csak szűk körben van lehetőség.

A függő hatályú döntés (Ket. 71/A. §)

A függő hatályú döntés a hatóság jogszerű hallgatásának továbbfejlesztett változata. E döntés garanciát biztosít a kérelmező ügyfél számára a kérelmének ésszerű határidőn belül történő elintézésére. Ha az ügyfél valamely jogosultság iránt nyújt be kérelmet, a hatóság a kérelem beérkezésétől számított **nyolc napon belül** köteles meghozni a függő hatályú döntést.

E döntésben a hatóság rendelkezik arról, hogy amennyiben a kérelem beérkezését követő két hónap elteltével az ügy érdemében nem döntött és az eljárást nem szüntette meg

- az eljárás lefolytatásáért fizetendő illetéknek vagy díjnak megfelelő összeget, ennek hiányában tízezer forintot a hatóság köteles a kérelmező ügyfél részére megfizetni,
- a kérelmező ügyfél mentesül az eljárási költségek megfizetése alól,
- a kérelmezett jog gyakorlása megilleti az ügyfelet.

Törvény előírhatja, hogy a függő hatályú döntésben **nem kell rendelkezni a kérelmezett jog gyakorlásáról**. (Így például a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény alapján az ingatlanügyi hatóságnak a földvédelmi eljárásban meghozott függő hatályú döntésében nem kell rendelkeznie a kérelmezett jog gyakorlásáról.)

A kérelmezett jog gyakorlása nem illeti meg az ügyfelet, az alábbi esetekben sem:

- ha a kérelme hatósági bizonyítvány kiállítására, hatósági igazolvány kiállítására, a hatósági nyilvántartásba való bejegyzésre, törlésre és módosításra irányul,
- azon eljárásokban, ahol az ügy érdemében a hatóság mérlegelésétől vagy a tényállás tisztázásától függő összeget kell meghatározni, valamint
- ha a Ket. ekként rendelkezik.

A kérelmezett jog gyakorlását lehetővé tevő függő hatályú döntést tartalmazó határozat elleni **jogorvoslati határidő** a kérelem beérkezését követő második hónap elteltét követő napon kezdődik.

Nem hoz függő hatályú döntést a hatóság, ha

- a) az eljárás megindításától számított nyolc napon belül
 - érdemben dönt,
 - a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasítja,
 - az eljárást megszünteti,
 - az eljárást felfüggeszti vagy függőben tartja, vagy
 - nemzetközi jogsegélykérelemmel külföldi hatósághoz fordul, vagy
- b) a hatósági eljárás ügyintézési határideje legalább két hónap, vagy legalább hatvan nap.

A függő hatályú döntés tartalmazza

- az eljáró hatóság megnevezését, az ügy számát és ügyintézőjének nevét,
- jogosult ügyfél nevét és lakcímét vagy székhelyét, továbbá az ügyfél által a kérelemben megadott, személyazonosítására szolgáló adatot,
- az ügy tárgyának megjelölését,

a rendelkező részben:

- a hatóság döntését, továbbá a jogorvoslat lehetőségéről, benyújtásának helyéről és határidejéről, valamint a jogorvoslati eljárásról, bírósági felülvizsgálat esetén a tárgyalás tartása iránti kérelem lehetőségéről való tájékoztatást,

- a határozatban megállapított fizetési kötelezettség és a fellebbezési illeték vagy díj mértékéről és megfizetésének, lerovásának módjairól szóló tájékoztatást,
- a fellebbezési határidő kezdő napjának dátumát.

az indokolásban:

- azokat a jogszabályhelyeket, amelyek alapján a hatóság a határozatot hozta,
- a hatóság hatáskörét és illetékességét megállapító jogszabályra történő utalást,
- a döntéshozatal helyét és idejét, a hatáskör gyakorlójának nevét, hivatali beosztását, valamint a döntés kiadmányozójának a nevét, hivatali beosztását, ha az nem azonos a hatáskör gyakorlójával,
- a döntés kiadmányozójának aláírását és a hatóság bélyegzőlenyomatát.

A függő hatályú döntés jogerőre emelkedéséről a hatóság értesíti a felügyeleti szervet, valamint akikkel a döntést közölte, és intézkedik az eljárás lefolytatásáért fizetendő illetéknek vagy díjnak a visszatérítése iránt.

A függő hatályú határozattal szembeni jogorvoslati és döntés-felülvizsgálati eljárásban vizsgálni kell, hogy a kérelmezett jogosultság gyakorlásának feltételei fennállnak-e.

A hatóság mellőzheti az eljárás megindításáról szóló értesítést azon eljárásokban, amelyekben a kérelmezett jog gyakorlásáról is rendelkező függő hatályú döntés meghozatalának van helye. A függő hatályú döntés a hatóság adminisztratív terheit nem növeli, mert az eljárás folyamatában az eljárás megindításáról szóló értesítés helyét veszi át, ugyanakkor azonban hatósági döntést ad az ügyfél kezébe az eddigi bizonytalan jogi helyzet helyett.

Ha a hatóság az előírt határidőben nem hoz döntést, és a kérelmezett jog gyakorlásáról szóló rendelkezést tartalmazó függő hatályú döntés meghozatalának nem volt helye, az ügyfelet megilleti a kérelmezett jog gyakorlása, amennyiben ellenérdekű ügyfél az első fokú eljárásban nem vett részt és az ügyfél kérelme jog megszerzésére irányul.

Hasonló szabály vonatkozik a szakhatóság állásfoglalására is: **a szakhatóság hozzájárulását megadottnak kell tekinteni, ha** a szakhatóság az előírt határidőn belül nem ad állásfoglalást. E szabály alól azonban törvény vagy kormányrendelet kivételeket állapíthat meg.

Összegezve:

a függő hatályú döntés lényege:

a hatóság a kérelmezett jog gyakorlását egy 8 napon belül hozott döntéssel engedélyezi, egészen addig, amíg ellenkező döntés nem születik, vagy 2 hónap eltelik döntés nélkül.

Másodfokú eljárás (fellebbezéssel kapcsolatos változások)

A fellebbezést a jövőben indokolni kell (Ket. 98. §), megszűnik az „üres” fellebbezés lehetősége.

A fellebbezésben nem lehet olyan új tényre hivatkozni, amelyről az ügyfélnek a döntés meghozatala előtt tudomása volt. A fellebbezésben elő kell adni annak alapjául szolgáló tényeket, és csatolni kell az azt alátámasztó bizonyítékokat.

A Ket. végrehajtási szakaszában a végrehajtás megindításáról szóló végzés ellen a kötelezett kizárólag jogszabálysértésre hivatkozással élhet fellebbezéssel.

Jelentős változás 2016. január 01. napjától a másodfokú hatósági eljárásban, hogy a másodfokú hatóság, ha a másodfokú döntés meghozatalához nincs elég adat, vagy az első fokú döntés meghozatalát követően új tény merül fel, vagy egyébként a tényállás további tisztázása szükséges, a kiegészítő bizonyítási eljárás lefolytatását maga végzi el, és ennek alapján dönt. Korábban a tényállás tisztázatlansága miatt a másodfokú hatóság új eljárást lefolytatására utasíthatta az első fokú hatóságot, egy teljes újabb első fokú eljárást elrendelve.

A jövőben a Ket. tehát **nem ad lehetőséget** a másodfokú hatóságnak arra, **hogy** az elsőfokú döntést hozó hatóságot – a tényállás tisztázatlansága esetén – **új eljárásra utasítsa. Fellebbezés esetén a másodfokú hatóság saját eljárásában folytatja le** a szükséges bizonyítási eljárást, és ennek alapján jogerős döntést hozva **helybenhagyja vagy megváltoztatja** az első fokú hatóság döntését (Ket. 105. § (2) bekezdés).

Néhány egyéb, a bürokráciacsökkentéssel összefüggő változás 2016. január 01. napjától

Közigazgatási per – a végrehajtás felfüggesztése

A közigazgatási bürokráciacsökkentés jegyében született módosítás értelmében a közigazgatási perben a támadott határozat végrehajtásának a felfüggesztése iránti kérelemben ezentúl a felfüggesztés alapjául szolgáló feltételeket – a bizonyítékok csatolásával – valószínűsíteni kell. Ellenkező esetben a bíróság a kérelmet hiánypótlás nélkül hivatalból elutasítja.

A módosítás a hatálybalépést követően indult eljárásokban alkalmazható.
(1952. évi III. törvény a polgári perrendtartásról)

Közigazgatási eljárások illetékmentessége

A közigazgatási bürokráciacsökkentésről szóló törvénymódosítás keretében az adminisztratív terhek csökkentése körében került sor az illetékszabályok módosítására. Ennek keretében illetékmentessé válik egyebek között a kizárólag a hatóság jogszabálysértő, hibás vagy elmulasztott bejegyzése miatt kezdeményezett elsőfokú közigazgatási hatósági eljárás. Emellett megteremtik a közigazgatási eljárásokban is az illeték átutalással történő megfizetésének a lehetőségét.

A módosítás a hatálybalépést követően indult eljárásokban alkalmazható.
(1990. évi XCIII. törvény az illetékekről)

Építésügyi eljárások határidőik is

Az általános közigazgatási ügyintézési határidő módosítására tekintettel volt szükség az építésügyi engedélyezési eljárásokban alkalmazandó határidők pontosítására, újraszabályozására. Bizonyos esetekben ugyanis indokolt ezekben az eljárásokban hosszabb határidő fenntartása, egyes engedélyi ügyekben ugyanakkor a jelenlegi határidő csökkentésére kerül sor.

A módosítás a hatálybalépést követően indult eljárásokban alkalmazható.
(1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről)

Ingalan-nyilvántartás – határidő 30-nál több ingatlan, érdekelt esetén

Ha a beadvány harmincnál több önálló ingatlant vagy harmincnál több érdekeltet érint, az érdemi határozatot – az általános ügyintézési határidőtől eltérően – az eddigi három hónap helyett a jövőben 70 napon belül kell meghozni.

A módosítás a hatálybalépést követően indult eljárásokban alkalmazható.

(1997. évi CXLI. törvény ingatlan-nyilvántartásról)

Győr, 2016. február 02.

Dr Papp Ildikó